

Hvilke aktiviteter efterspørges der til understøttelse af "udfyldning af hullet", når landbrugsskolerne giver slip? Projekt: 7696 – Giv stafetten videre til næste generation	Ansvarlig	TEHC/MMNI
	Oprettet	24-05-2018
	Side	1 af 3

Af Mille Nielsen, Tenna Christiansen, Nina Birkedal, Kristian Skov, Forretning & Implementering & Rikke Svarrer, Fagkommunikation, SEGES.

Notatet er udviklet med støtte fra promillemidler til projekt; 7696 – Giv stafetten videre til næste generation

Formål

Dette notat har til formål at undersøge, hvilke tiltag, der kan understøtte de unge landmænd hen mod en etablering som etableret landmand, og de unge landmænd hjælpes godt på vej på deres "rejse" fra driftsleder til virksomhedsejer. Målet er at få synliggjort, hvilke udfordringer de unge landmænd står med, når de har forladt landbrugsskolen, og hvad der skal til for at udfylde "hullet", når landbrugsskolerne giver slip.

Metode

For at undersøge ovenstående formål er der besøgt 3 landbrugsskoler. Vejlbj Landbrugsskole, Dalum landbrugsskole og Bygholm landbrugsskole. Der er foretaget et klasse interview på hver skole, hvor agrarøkonomerne er valgt ud fra en tese om, at de bedst vil kunne besvare, hvad de mangler, når de forlader landbrugsskolen, før de bliver selvstændige. Hvert interview har haft en varighed på ca. 2 timer.

Resultater

Drømmen om en landbrugsvirksomhed

De fleste agrarøkonomer har en drøm om at blive selvstændige landmænd, men ikke for enhver pris. Investeringen i en landbrugsvirksomhed skal kunne give et afkast, hvilket viser et meget rationelt fokus på at drive landbrug end tidligere, hvor flere studerende fremhæver, at forpligtelsen til at overtage en fædrene gård har spillet en stor rolle.

Flere studerende fortæller, at de har ændret deres drøm igennem skoleforløbet, hvor de via undervisningen har fået et mere realistisk fokus på livet som selvstændige og hvad det indebærer, hvorfor flere har stort fokus på, at en investering i en landbrugsvirksomhed skal give et afkast. Relativt få er dog interesserede i at tænke en investor ind i drømmene om at etablere sig som landmand.

Finansiering

De fleste ser finansieringen som en potentiel barriere og enkelte nævner, at de godt kan være uenige med banken mellem 20-30% om lån til virksomhed. Men de har alle gode forudsætninger for at lægge budget og lave strategi, hvilket de har lært på landbrugsskolen.

De fleste nævner, at det ikke har været relevant at kigge på finansieringen endnu, da langt de fleste ønsker mere erfaring efter uddannelse, før de etablerer sig.

Finansieringen kan også være en udfordring, hvis etablerer sig for dyrt, så forældrene kan komme godt videre, men omvendt vil de studerende heller ikke, at forældrene ikke kommer fra gården med noget.

Finansieringen kan også en udfordring i forhold til søskende, som også skal arve. Hvordan får man prisat en ejendom, så man tilgodeser alle involverede familiemedlemmer – forældre som søskende.

Personlige egenskaber og trivsel

De studerende har prioriteret, hvad de synes, der er vigtigt og langt de fleste peger på personlige egenskaber og trivsel som det vigtigste for at kunne drive en sund virksomhed.

På en af skolerne nævnte de studerende, at de har lært i skolen, at det er vigtigt at have en hobby uden for landbruget. På den måde kommer hele deres liv og hverdag ikke til kun omhandle landbrug. Ligeledes blev det fortalt, at det også vil være lettere at gå på pension engang, hvis man har andet at give sig til og gå op i.

Netværk

Netværk nævnes og indgår både i forhold til personlig trivsel og i et forretningsøjemed, før, under og efter etableringen. Der hersker en stor bevidstheden om vigtigheden af et bredt netværk – også uden for landbruget. Det er vigtigt både at bruge tid på det sociale netværk og også det faglige.

Nogle studerende mener, at det er lettere at opretholde en relation via de sociale medier i dag end det har været førhen.

Den svære samtale

Den svære samtale er med forældrene, når de studerende er usikre på, om de vil generationsskifte eller hvornår de skal overtage. Sidstnævnte er tabuiseret, da der ligger mange følelser i at skulle sige, at forældre skal flytte på et tidspunkt. Det kan være svært, hvis forældre ikke har meget at gå op i efterfølgende – hvis de eksempelvis ikke har hobbyer uden for landbruget.

Den samtale er svær at arbejde med i skolen og et område, som ikke har meget fokus på landbrugsskolerne. Den største barriere for mange studerende lige nu er den svære samtale for at kunne komme videre. Det er især svært, hvis man ikke selv ved, hvad det er man vil. Det er et emne, som de studerende gerne vil skåne deres forældre for.

Konklusion

Ud fra de tre besøg konkluderes det, at målgruppen ikke er den rigtige til at svare på, hvilke tiltag, der kan understøtte de unge landmænd hen mod en etablering som etableret landmand, og de unge landmænd hjælpes godt på vej på deres "rejse" fra driftsleder til virksomhedsejer. Langt størstedelen vil erhverve sig mere erfaring efter landbrugsskolen for at blive dygtigere ledere, opnå gode produktionsresultater og vise banken et godt CV, når de vil etablere sig.

Derfor igangsæt nye aktiviteter, som kan undersøge, hvilke tiltag, der kan understøtte de unge landmænd med at opnå drømmen om at blive selvstændige landmænd.

Brainstorm på kommende aktiviteter:

- Fokusgruppeinterview med:
 - Bankrådgivere
 - Rådgivere
 - Elever
 - Forældre
 - Landbrugsskolelærer
- Værktøj (Hvad har du styr på, hvad har du ikke styr på?) Marie Louise er kort orienteret
- Evt. etablering af en mentorordning
- Fokus på dem der er gået ud af skolen for nogle år siden – dem der har mere erfaring. Dem der skal lige til at overtage og dem der skal overtage
- Evt. en nyopstartet erfagruppe med unge – er der nogle der vil være mentor for en yngre landmand der skal til at igennem ejerskifteprocessen?

Denne aktivitet vil i højere grad kunne besvare, hvor "videnshullet" ligger og dermed også få flere perspektiver på problemstillingen.

